

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedietja v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 295.

V Ljubljani, v četrtek 27. decembra 1894.

Letnik XXII.

Deželni zbori.

Danes so se otvorili deželni zbori češki, spodnje-in gorenje-avstrijski, štajerski in moravski, šlezijski in goriški, jutri se prične deželni zbor kranjski, sploh se preseli pozornost javnega mnenja z Dunaja v prestolnice posameznih kronovin. Gotovo pa je, da bodo vtisi zadnjega državno-zborskega zasedanja vplivali tudi na zasedanje posameznih deželnih zborov. Napadala in branila se bo koalicija, in kritikoval sedanjí politični zistem. Take rasprave bodo politična stran sedanjega zasedanja deželnih zborov. Bojimo se, da se bo s temi razpravami po deželnih zbora izgubilo veliko časa, omlatilo mnogo prazne slame, ker vsa stvar ne bo imela nikakih dejanskih uspehov. — Poleg tega se bodo v deželnih zbora gotovo tudi razpravljala načela, po katerih naj se izvede volilna preosnova. Take rasprave se nam zde umestne, kajti prav je, da se tudi zastopniki posameznih kronovin izrečejo v tem prevažnem vprašanju. V tem oziru menimo, da bo v deželnem zboru kranjskem vladalo soglasje mej slovenskima strankama. Vsaj tako smemo sklepati po obojnih izjavah naših zastopnikov v državnem zboru.

Gledé koalicije bojimo se, da se bode preveč govorilo skozi okno z ozirom na prihodnje deželno-zborske volitve. Vsaj tako smemo sklepati od strani naših domačih političnih nasprotnikov, ako smo prav umevali namen shoda zaupnih mož narodno-napredne, od takrat „narodne“ stranke.

S tem pa bo preostajalo le malo časa za pozitivno, narodnogospodarsko delo v prosep posameznih kronovin. Omejiti se bodo morali poslanci le na to, da bodo rešili deželni proračun in vpravili vsakoletne tekoče stvari. Ne bodo pa imeli časa, da bi se lotili kakih temeljitih del za zboljšanje razmer kmetijskega stanu. Omenili bi samo nekaterih stvari, n. pr. podpore za snovanje denarnih zavodov v prid kmetijskega stanu, deželnih zavarovalnic, zakonitih

načrtov o kmetijskih domovih, njih nerazdeljivosti, o vpravni zakonitih določil gledé dedšćine itd. itd. Tu smo le namignili nekaj stvari, o katerih vemo, da bi se sicer ne vresničile takoj, o katerih vseh nima odločilno sklepati naš deželni zbor, pač pa so vredne, da se z njimi bavijo poslanci, ki po večini zastopajo kmetijski stan. Pri pozitivnem delu stopajo v ozadje strasti, osebni napadi in neplodnost razgovorov. Pri takih za narodno gospodarstvo naše dežele prekornih delih bi radi videli delovati slovenske poslance složne v deželnem zboru kranjskem. Za tako delo jim bo gotovo narod slovenski hvaležen.

O drugih deželnih zbora, koder bivajo Slovenci, je pač slovenskemu listu težko pisati, ker razven goriškega žalibog vsled krivičnega volilnega reda skoro nič ne morejo zastopniki Slovencev vplivati na delovanje deželnih zastopov.

Katoliška stranka na Ogerskem.

Na katoliškem čelu v Stolinem Belemgradu se je bila napovedala osnova katoliške stranke na Ogerskem. Taka stranka je sedaj gotovo potrebna v deželi, v koji je liberalizem zadnji čas dosegel take vspehe. Baš ti vspehi so pa ogerske politike vspodbudili k odločnejšemu delovanju, jeli so spoznavati, kako napak je bilo, da so toliko let s svojo nemarnostjo podpirali liberalno vladanje na Ogerskem. Da je katoliška stranka takoj po vpeljavi dualizma stopila v življenje, gotovo bi stvari ne bile prišle tako daleč.

Pač je sedaj pozno za osnovo take stranke, a prepozno pa ni. Baš sedaj je čas za to ugoden. Poprej bi bil marsikdo dvomil, da je liberalizem zares tako sovražen katoliški cerkvi, ker se jej je večsih celó laskal, sedaj pa prebivalstvo lahko vidi prave namere liberalizma.

Čas je pa tudi zaradi tega ugoden, ker se liberalizem baš sedaj začena krhati, kakor vidimo pri

sedanji ministerski krizi. Zgubil je zaupanje na višjem mestu. Razni dogodki so pokazali, kako dvomljiva je lojalnost ogerskih liberalcev. Pri taci razmerah katoliška stranka ne bode imela neugodnega položaja.

Te dni se je po listih objavil program nove katoliške stranke. Prva točka katoliški stranki bode, delati seveda z vsemi silami na to, da se premené že potrjeni cerkvenopolitični zakoni, zlasti da se odpravi civilni zakon. Katoliška stranka je prepričana, da so interesi katoličanstva identični z interesi domovine. Katoliška stranka bode torej nadaljevala boj proticerkveni politiki, zastopala bode katoliške interese in načela, ohranjela zvestobo do vladarja, zagovarjala pragmatično sankcijo, nagodbo z Avstrijo in sploh državopravno podlago.

Katoliška stranka bode pravična proti vsem narodnostnim, spoštovala bode njih pravice, ozirala se na njih pravične zahteve. Obsojevala bode vsako nezakonito in posilno postopanje. Zaradi tega, če kdo goji svoj materni jezik, njegovo slovstvo in kulturo, še ni slab patrijot.

Zahtevala bode avtonomijo in pravico za katoliško cerkev, biti pa tudi hoče pravična drugim veram. Zahtevala bode s strani države posebno skrb in varstvo za ubožnejše razrede prebivalstva. Zahtevala bode, da se priznavajo pravice, katere je Bog podelil človeku že pri rojstvu, pravice svobode osebe, njegove življenjske zmožnosti in pridobivanja ter naravne pravice rodbine.

Katoliška stranka bode simpatizovala z agrarnim gibanjem, dokler se vrši na krščanski podlagi. Ker je posestvo podlaga blagostanja največ rodbin, zato je pa varstvo posesti pogoj narodnega obstanka in razvoja. Katoliška stranka želi, da se zemlja ohrani narodu. Katoliška stranka želi primerno organizacijo kmetijskega stanu v zadrugah. Treba je pa varovati tudi delavca in pospeševati njegovo blagostanje.

LISTEK

Moje ječe.

Spisal Silvijo Pellico, prevel —a—.

XCIV.

Pordenone, Conegliano, Ospedaletto, Vicenca, Verona, Mantova spominjali so me tolikih stvari. Iz prvega kraja bil je nadarjen mladenič, ki mi je bil prijatelj in je umrl v bojih na Ruskem; Conegliano bil je kraj, kamor so bili odvedli Angelico, kakor sta mi pravila čuvaja v svinčenicah; v Ospedalettu bila je omožena, a tedaj ni živela več, angeljsko lepa nesrečna stvar, kojoj sem čislal vže prej in jo še. V vseh teh krajih vzbujali so se mi več ali manj prijetni spomini, in v Mantovi bolj ko v katerem si bodi drugem mestu. Zdelo se mi je, kakor bi bilo včeraj, ko sem bil tu z Ljudovitom l. 1815. zdelo se mi je, kakor bi bilo včeraj, ko sem bil tu s Porrom l. 1820. Iste ulice, isti trgi, ista poslopja, a taki družbeni razločki! Toliko znancev mi je bila pobrala smrt! toliko bilo jih je pregnanih! rod odraslih, koje sem videl otroke! In nisem smel hiteti v to ali v ono

hišo! nisem mogel govoriti o tem ali onem z nikomur!

In da je bila žalost popolna, v Mantovi imela sva se ločiti s Maroncellijem. Zelo žalostna sva se prenočila tam oba. Bil sem razburjen, kakor človek, ki ima prihodnji dan slišati svojo obsodbo na smrt.

Zjutraj izmil sem si obraz in pogledal se v zrcalo, se li še pozna, da sem jokal. Delal sem se kolikor mogoče mirnega in veselega, molil sem kratko molitvico, a da povem resnico, zelo raztresen; in ko sem slišal, da Maroncelli vže predstavlja svoje palice in govori s postrežnikom, šel sem k njemu ter ga objel. Oba kazala sva se polna poguma ob tej ločitvi; govorila sva sicer malo ginjena, a z jakim glasom. Zandarmerijski častnik, ki ga je imel spremljati do meje Romanje, je došel; bilo je treba odpotovati; nisva vedela, kaj bi si povedala; objem, poljub, še en objem. Zlezel je na voz, izginil je; jaz pa sem ostal sam kakor uničen.

Vrnil sem se v svojo sobo, padel na kolena in molil za ubožega reveža, ki je ločen od svojega prijatelja, in prijel me je jok in ihtenje.

Poznal sem mnogo izbornih ljudi, a nobenega ne tako ljubeznivega, kakor je bil Maroncelli; no-

benega bolj izobraženega v vsakem oziru, nobenega, ki bi bil bolj prost vsake prenapetosti, bolj trdnega prepričanja, da krepost obstoji v neprestanem skazovanju potrpežljivosti, plemenitosti in razuma. Ah, tovariš moj v tolikih letih bolesti, Bog Te blagoslovi, kjer živiš in daj Ti prijateljev, ki so mi enaki v ljubezni in me prezeajo v dobroti!

XCIV.

Isto jutro odpotovali smo i mi iz Mantove skozi Brešijo. Tu je bil prost drugi sojenik, Andrej Tonelli. Nesrečni ta mož je izvedel, da je izgubil tam mater in obupne njegove solze trgale so mi srce.

Ako sem bil prav potr, sem se vender smejal pri naslednjem prizoru.

Na mizi v gostilni bilo je glediško naznanilo. Vzel sem je ter bral: »Franciška Riminjska«, opera vglasbena itd.

»Čegava je ta opera?« dejal sem natakarku.

»Kdo jo je spisal in zložil, ne vem«, odgovoril je, a kar je glavna reč, ona je ista »Franciška Riminjska«, katero poznajo vsi ljudje.

»Vsi! Motite se. Jaz, ki sem prišel z Nemškega, kako morem jaz poznati vaše Franciske.«

Natakark (bil je mlad fant svojeglavnega obraza, čisto brešijanskega) gledal me je zaničljivo.

S poljedelstvom se bavećim stanovom mora pomagati družba in država. Bank ne potrebujemo, temveč društvenih in državnih zavodov, da se posest in delavec ne izročita na milost in nemilost kapitalu.

Ker pa brez kapitala in industrije, brez bogastva in bogatinov ni mogoč razvoj narodnega gospodarstva, ni katoliška stranka sovražna kapitalu in veliki industriji, temveč le zahteva, da se omejuje na svoj poklic in malih in slabših ne izpodriva, jim ne jemlje možnosti do obstanka. Katoliška stranka želi gospodarski razvoj, v kateri bi lahko vsak po svojih premoženjskih razmerah deloval za blagor države in domovine in blagor vseh.

Katoliška stranka želi reformo uprave, da dobimo realno zastopstvo in realno kontrolo in da se napravi stalnost v upravi. Prijatelji ustave in cerkvene svobode pa bi ne mogli privoliti, da bi se centralni vladi dala večja moč v roke in jej s tem dala moč za kake izgrede. Centralna oblast tudi ondu ni dosti dobrega storila, kjer je imela pravico za imenovanja. Katoliška stranka temveč želi, da se na zgodovinski podlagi razvije nekako zastopstvo koristi.

Katoliška stranka je za razširjenje in pravičnejšo razdelitev volilne pravice in za strožje postopanje proti podkupovanjem pri volitvah.

Program stranke je obširen in dober. Pred vsem je primeren, da se na njem ustanovi nova za vladu sposobna stranka. Dosedaj na Ogerskem razven liberalne stranke ni druge za vladu sposobne stranke, ker nobena ne stoji na sedanjem državnopravnem stališču. Drugače bode pa potem, če se osnuje močna katoliška narodna stranka, ki bode imela zaslonbo v narodu in zaupanje vladarjevo. Zato se nadajamo, da je osnova take stranke začetek boljših časov za Ogersko.

Iz hrvatskega sabora.

Iz Zagreba, 20. decembra.

V hrvatskem saboru se je začela generalna debata o proračunu v ponedeljek. Prvi je govoril referent dr. Egersdorfer, ki ta posel opravlja že več let na zadovoljstvo današnje vlade, ali gotovo ne na hrvatskega naroda, kar dokazuje njegove izjave v izvešču o letosnjem proračunu. Očitno referent je gotovo izmed vseh poslancev, kar jih sedi v hrvatskem saboru, najbolje podučen v tajne ogerskega finančnega ministra, kajti on dobiva podatke od te strani gledé naših davkov in dohodkov. Ko bi se predrznil izjaviti o tem ravnanju, kakoršno je v resnici, gotovo to ne bi bilo drago niti ogerskej niti naši vladi. Vse se sicer mnogo o tej manipulaciji, saj je že dr. Frank odkril mnogo krivic, ki se gode hrvatskemu narodu, ali vsega vendar ne vemo in ne smemo znati, kajti potem bi morda vendar le tudi današnji saborski večini odzvonilo. Zatega del je moral prebrisani govornik upotrebiti mnogo fiktivnih računov za Hrvatsko, češ, kako sijajno se množe naši dohodki, in to je plod naše zveze z Ogersko, ki je v novjšem času tako divno uredila svoje finance. To je verjetno za Ogersko, ali ni tudi za Hrvatsko. V prvem redu se množe dohodki Hrvatske po zem-

ljišnem odškodovanju. Ali pri tem se godi Hrvatski velika krivica, kajti zemljišno odškodovanje je že zdavnaj plačano ter je na Hrvatskem preostal še presežek od teh dohodkov. A kaj je storil sabor hrvatski pred nekimi leti? Ta presežek je izročil Mažarom, ki so ga potem razdelili tako, da je neznamenat del po postotkih dobila Hrvatska večidel pa Ogerska, ki ni imela nobene pravice do njega. Da še huje se je sklenilo. Da bodo dohodki rasli še dalje, naj se pobira davek od zemljišnega odškodovanja še za naprej 80 let, če tudi je že plačan in tako bode Ogerska dobivala iz Hrvatske po krivici od teh dohodkov svojih 56 postotkov, ki jej niso nikdar pripadali. Kaj se na ta način ne pomaga Ogerska z našimi dohodki, kar so dokazovali že toliki domoljubi, in le bistroumni vseučilišni profesor trdi protivno. Ravno tako krivično se okoriščuje Ogerska s hrvatskimi dohodki od točarine, ki po jasnej postavi pripada le hrvatskim občinam in nobenemu drugemu. Tudi od tega dohodka si prisvaja Ogerska 56 postotkov, občinam pa naklada ogromne težavne poslove takozvanega prenesenega delokroga. A kje so dohodki od železnice, od katerih ne dobiva Hrvatska niti novčica, in vendar reprezentirajo vse proge hrvatske vrednost do 100 milijonov, kateri so vzeti večidel iz hrvatske zemlje. O tem je pozabil izvesti ta glasoviti referent sabor, ki je ostali njegov govor sprejel z odobravanjem. Tako se pri nas brani narodno-gospodarske zadeve ter se pri tem še hvali naš protivnik, ki pri vsakej priložnosti gleda, kako bi z našo zvezo okoristil na našo škodo. Ko se je eden opozicijskih govornikov potožil, da se na hrvatskem vseučilišču profesorji odtujujejo od svoje zadače, pa da se preveč bavijo s politiko, odgovorili so „Narodne Novine“, da izvešče proračunskega referenta velja za več ur predavanja, nego jih zgubi dotičnik s svojo odsotnostjo. Nam se zdi to prav neverjetno, kajti učiti neistino, mladeži prikrihati resnico, gotovo ne more biti zadača vseučilišnega profesorja.

Za referentom govorilo je več opozicijskih govornikov, ki so razpravljali različna vprašanja. Tako je pobijal dr. Ružić prav temeljito izvešče proračunske, ter dokazoval, da je bila Hrvatska od nekdaj samostalna v financijah, kar bi morala tudi zdaj zahtevati, kajti drugače zgubi se to samostanost, ki jo ima. Dr. Jakčin pa je kritiziral naše šolstvo od ljudskih šol do vseučilišča ter priznal, da se na tem polju mnogo dela in tudi napreduje, ali da ima tudi takih zadev, ki bi se morale le počasi izvajati, ne pa prenačljeno, ka se je v novjšem času le prepo-gesto godilo. Dr. Mile Starčević je govoril proti sedanjim slabim upravam, ki stojijo velike svote, ali je pri vsem tem za narod neprijazna, kajti glavna naloga ji je skrbeti povsodi, da se sedanja vlada vzdrži na krmilu, pri tem pa se zanemarija gmotno stanje hrvatskega naroda.

Najtemeljiteje pa je govoril do zdaj poslanec dr. Amruš. On se je ozrl na vse, kar je vredno, da se razpravlja v saboru. Čast in dostojanstvo naroda, finančna samostanost, duševni napredek, državljanska svoboda, mir in sloga med prebivalci na Hrvat-

skem, svoboda tiska, o vsem tem je razpravljaj spretni govornik tako trezno, pa tudi temeljito, da mu je zadonela na zvršetku govora burna pohvala od vseh strani. Govornik je pogodil v svojem govoru pravi način, kako se imajo taka vprašanja razpravljati. Dolžan ni ostal nobenemu prigovoru, a trezen je bil v vsem, kar je najboljši dokaz, da ga je opomenil predsednik samo enkrat, pa še takrat ga ni trebal, zatorej je tudi govornik protestiral proti pristranskemu ravnanju njegovemu.

Cisto drugače pa sta se glasila govora dveh vladnih privržencev, namreč poslanca Milekića in dr. Pliverića. Prvi, poznat po svojih činih kot župan mesta Mitrovica in zagrizen Srb, hvali na pretege današnje stanje v zemlji, kjer se bo kmalu cedit sam med, če ostane le še nekaj časa sedanja vlada, ki mora pa v prvem redu skrbeti za Srbe, premda jih že zdaj povsodi neguje, kjer jih le more. Najbolji dokaz je sam Milekić, ki zapoveda in ravna v Mitrovici po svoji volji tudi proti jasnej postavi. Niti on niti kdo njegovih se ne more pritožiti, da se ne gleda dovolj ravno na grškoiztočne na Hrvatskem. Prvi doglavnik banov je Srb, predsednik sabora je Srb in koliko drugih dostojanstev je še v njihovih rokah. Mora se zares že zvedljivo vprašati, kaj še hočejo imeti ti nezadovoljneži.

Govornik Pliverić pa je mlatil svojo staro slamo v hrvatskej državi, ki pa vendar ni samostalna država, o krasnih finančnih uspehih, ki bi mogli biti pa še lepši, ko bi mogla Hrvatska biti zares samostalna, o hrvatskem uradnem jeziku, ki po jasnej postavi mora biti na vsem teritoriju Hrvatske jedini v porabi, ali se zdaj ta postava ne da strogo izvesti, ker za to hrvatski narod ni dosta jak, pa bi mogel še to zgubiti, kar ima, ko bi strogo zahteval od Mažarov, da se držé tudi oni nagodbe, kakor se je morajo držati Hrvati sami. Probujanje hrvatstva v Istri in Dalmaciji govorniku tudi ni aktualne važnosti za Hrvate v kraljevini, ker jim Dalmatinci in Istrijanci ne morejo nič pomoči, dokler ne priznajo nagodbe, ki je jedini izvor vseh pogodnostij, katere more Hrvatska imeti, ali pa tudi ne. Ves ta govor se drži onega gesla pytijskega proročišča: ibis rebis non morieris in bello, z različnim naglaskom, pa tudi z različnim tolmačenjem. V celem govoru se vidi želja govornika, da se odnošaji v naši domovini vredé zares na temelju nagodbe, a z druge strani prizna, da je zdaj to že nemogoče, ker so Hrvati preveč popustili ter se prodali Mažarom v roke, kar je popolna resnica. Ali isti govornik ni toliko pogumen, da bi povedal golo resnico vladni stranki, kako je zašla na kriva pota, ker je Mažarom izročila že toliko zadev naše domovine, da so se proglasili že za naše prokuratorje. Resnico povedati je težko, posebno tamkaj, kjer je zamera gotova, ali neodvisen, značajan mož je ne zamolči, nego pride ž njo na dan, kajti to zahteva domovinska dolžnost vsakega domoljuba, a v prvem redu pa še posebno narodnega poslanca.

Razprava o proračunu bode sklenjena brž ko ne v soboto, ko se sabor razide na božične počitnice ter se suide zopet okoli polovice januarja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. decembra.

Kriza na Ogerskem. Ministerski predsednik Wekerle je priporočal cesarju celo vrsto oseb, da se z njimi posvetuje o sestavi nove vlade. Kakor se poroča, je priporočal barona Banfija, Deziderja Perczela, Kolomana pl. Tiszo, grofa Teodorja Andrassyja, barona Podmaniczkega, dr. Maksa Falka, dr. Ignacija Darányija, grofa Julija Szapáryja, predsednika gospodarske zbornice Szlávyja, grofa Királyja, barona Bala Oreczyja, barona Kolomana Kemenyja, grofa Tassihja Festeticza, grofa Appónija, Avrelija Desseffija in grofa Fereinanda Zichyja. Poleg tega bode pa cesar še več drugih oseb vsprejel v avdi-jenci. Nekateri krogi delajo na to, da bi se spojili vladna in narodna stranka proti skrajni levici. Skrajnolevičarski listi se zaradi tega že jezé in napovedujejo najhujši boj proti novi vladi.

Gurko — feldmaršal. Imenovanje Gurkovo generalnim feldmaršalom ni zmatrati za kdo vé kako odlikovanje. V dotičnem carskem ukazu se odločno naglašá, da se mu je to odlikovanje dalo le za zaslugah v rusko-turški vojski. O kaci Gurkovih zaslugah v poznejših službah ni v tem ukazu niti besedice. To pač jasno kaže, da car zlasti z njegovim delovanjem na Poljskem ni bil zadovoljen. Car tudi Gurku ni naravnost poslal nobenega pisma, kakor

»Kako jo morate poznati? Gospod, tu ne govorimo o Franciskah, tu se govori o jedini Franciški Riminjski. To je zaloigra gospoda Silvija Pellica. Tu so napravili iz nje opero, pre-naredivši jo malo, a nič ne dé, vedno je ista.

»Ah! Silvijo Pellico? Zdi se mi, da sem vže slišal njegovo ime. Ni li to oni ptiček, ki je bil obsojen na smrt in potem v težko ječo, temu bo kaci osem do devet let.

Da bi ne bil napravil te sale! Pogledal je okrog, potem mene, pokazal mi 32 lepih belih zob in ko bi ne bil slišal klicanja, se ubil bi me bil.

Odsel je godrnjaje: »oni ptiček«. A predno sem odpotoval, zvedel je, kedo da sem. Ni mogel več ni vprašati, ni odgovarjati, ni streči, ni hoditi. Ni vedel drugega, nego gledal me je, mel si roke in govoril z vsemi, nepazivši na to, kar so zahtevali: »Da gospod«, da tako da je bil videti, kakor bi kihal.

Dva dni pozneje, 9. dne septembra, prišel sem s komisarjem v Milan. Ko sem se bližal temu mestu, videl sem kupolo stolne cerkve, šel zopet skozi Loreto, kjer je bil moj najljubši in najpogostejši sprehod, ko sem zopet šel skozi vzhodna vrata in bil na glavnem trgu, ko sem zopet videl one hiše, cerkve, ceste, čutil sem najsladkejšo in najmučnejšo občutke: silna želja, ostati nekoliko

časa v Milanu in tu zopet objeti one prijatelje, katere bi še našel; neizmerna žalost, ko sem se spomnil onih, katere sem zapustil na Spielbergu, onih, ki so se skrivali po tujem, in onih, ki so bili umrli; srčna hvaležnost, ko sem se spominjal ljubezni, katero so mi bili skazovali v obče Milančani: kaka jeza zoper one, ki so me bili čr-nili, mej tem sem jaz vedno blago ž njimi postopal in jih cenil.

Obstali smo »pri lepih Benetkah«.

Tu sem bil tolikokrat na veselih prijateljskih shodih, tu sem bil obiskal toliko znamenitih ptujcev; tu mi je bila čestiti stara gospa svetovala zastoj, naj grem ž njo v Toskano, ker je videla, ako ostanem v Milanu, naprej nezgode, ki so me zadele. Ah, ginljivi spomini! Oh preteklost, kako si napolnjena z nesrečo in trpljenjem in vender, kako hitro si prešla!

Natakarji v gostilni so takoj zvedeli, kedo da sem. Glas se je hitro razširil in proti večeru videl sem jih mnogo, ki so obstajali na trgu in gledali po oknih. Jeden (ne vem, kedo da je bil) zdel se mi je, kakor bi me bil spoznal in pozdravil me je, dvignivši obe roki.

Ah, kje sta bila sinova Porrova, moja sinova? Zakaj jih nisem videl?

(Dalje sledi.)

je pri odlikovanjih visocih oseb navada, temveč je poslal samo ukaz vojaški upravi, v katerem se odreja njegovo odpustenje iz službe in povišanje v generalnega feldmaršala. Pričakovati je, da za ruske Poljake nastopijo boljši časi, kajti tudi ruski listi že mnogo prijazneje pišejo o Poljaki.

Dreyfus. Vojno sodišče je obsodilo stotnika Dreyfusa v dosmrtno pregnanstvo in zgubo vojaških častij, ker je izdal važne akte iz vojnega ministerstva tuji vladi. Ker je bila obravnava tajna, niso znane podrobnosti vse stvari. Nekateri francoski listi s to kaznijo niso zadovoljni in želé, da se za take zločine zopet vpelje smrtna kazen.

Francoska zbornica je v soboto imela zopet burno sejo. Ko je šlo za obnovenje pogodbe z južno železnico in je vlada zahtevala nujnost, bilo bi kmalu prišlo do ministerske krize. Samo štiri glasove večine je dobila vlada. Poslanec Cavaignac in Jaures sta razkrivala razne zlorabe pri tej železnici. Pojasnovala sta, kako se slepari, da država nikdar ne dobi obresti od posojil, ki jih je tej železnici dovolila. Vlada se je v soboto obdržala le s svojimi glasovi.

Vojna mej Kitajci in Japonci. Angleški kapitan Younghushand misli, da Japoncem zimsko vojevanje ne bode posebno težavno. Vojna nprava jih je preskrbela z dobro obleko. V Mandžuriji je sedaj res nad 30 stopinj mraza, toda ta mraz ni posebno občutljiv, ker je suh. Pota so pa v teh krajih dosti boljša po zimi nego po letu. Vsa trgovina vrši se v teh krajih po zimi. Ker na potu ni več nobenih utrd, misli angleški kapitan, da bodo Japonci drugi mesec že v Pekingu, ako se tačas morda ne sklene mir. Japonci mislijo baje popolnoma uničiti kitajsko državo, toda to se pa jim ne bode posrečilo po mnenju tega angleškega poznavalca tamošnjih razmer. — Po nekem poročilu so se pa jeli puntati mohamedanci v Mongoliji, kar bi sedaj bilo za Kitajce jako neprijetno. Mohamedanski rodovi so vojevitejši, nego so Kitajci sami. Najbrž pa Kitajci proti tem rodovom ne bodo pošiljali vojakov, dokler se ne pobotajo z Japonci.

Cerkveni letopis.

Poskus zjedinjenja istočne cerkve z zapadno.

VII.

Spis ta narašča pod peresom. Izprva smo hoteli le to poročati, kar so zanesljivi listi pisali o najnovejšem „poskusu“ sv. očeta, da bi zblížali istočne cerkve z rimsko. Pozneje, kakor smo že omenili, se je oglašil neki Muhnič v „Narodu“, trdeč, da smo mi „po dogmah židovsko-liberalne koalicije“ prisvojali si v „samoverskih“ rečeh sodbo, obsodili sv. stolico in s tem pokazali, da ne spoštujemo sedanjega sv. očeta.

Te trditve „Narodovega“ „konfusionsratha“ so tako bedaste in neosnavane, da ne bi niti odgovarjali, ko ne bi vedeli, da mnogi „Narodovi“ čitatelji prisezajo na svoje glasilo.

Kar se tiče pravoslavne cerkve, je že davnej dokazano, da ni samo razkolna, ampak tudi krivoverska, ker v pravoslavni cerkvi so protikatoliški nauki, na pr.: Da rimski papež ni poglavar vse cerkve Kristusove, da sv. Duh izhaja samo od Očeta, da ni vic itd. Znani dr. Solovjev sicer piše v svoji knjigi „La Russie et l'Eglise universelle“, da je rusko ljudstvo sv. vero v bistvu čisto ohranilo, in da le ruski bogoslovci uče v svojih šolah tri protikatoliške nauke. Toda vprašamo, zakaj pa se to dovoljuje, da veroučitelji trosijo krivoverske nauke med ljudstvo, ako jih pravoslavna cerkev ni potrdila? Sicer pa mnogi, med njimi dr. Markovič, dokazujejo da so v grško razkolni cerkvi protikatoliški nauki, kateri se morajo zapisati na rovaš istočni cerkvi sami, ker si vidne cerkve ne moremo misliti brez hijerarhije, najmanj pa brez skupnega vidnega poglavarja, ki je namestnik Kristusov in naslednik sv. Petra.

Isto dokazuje dr. Markovič iz ruskega katekizma ki sta ga potrdila dva cerkvena zbora, odobrili istočni patrijarhi in ga uvedli v semenišča. To je potrdila tudi „Istina“, glasilo pravoslavnih bogoslovnih profesorjev v Zadru.

Kedar pa so se papeži z istočno cerkvijo pogajali glede zjedinjenja, stavili so vedno kot prvi pogoj, da morajo priznati gori našete verske resnice, katere uči in veruje katoliška cerkev. In to zahtevajo sedanji sv. oče, to bodo zahtevali vsi papeži, kedar bode sploh govor o zjedinjenju. Resnica

je le jedna, in ta mora zmagati, a ne polovičarstvo. Druga je z obredi, katere jim sv. oče radi pusté, ako niso v nasprotju z verskimi resnicami. To so nedavno storili vsem zjedinjenim grško-iztočnim cerkvam. In kar se tiče „optimizma“ v Rimu, v tem soglašamo z mnogimi, ki poznajo „bizantizem in cezaropapizem“ v Srbiji in Rusiji. Tako je pisal zagrebški „Obzor“, ki velja kot politično glasilo biskupa Strossmayerja, v št. 249. t. l. „V obče se čini, da v Rimu u tom pogledu (glede zjedinjenja pravoslavnih Slovanov) vlada suviše optimističko mnjenje. U Francozkoj izlazi list pod naslovom „Revue des eglises d'Orient“. Prije nekoga vremena donio je taj list viest, da je mladi talijanski svečenik Vanutelli bio poslan u Rusiju, da na lieu mjesta vidi, u koliko napreduje u toj matiei pravoslavija misao o sjedinjenju pravoslavne sa katoličkom cerkvom. On je već prije putovao po našim stranama. Preporukom pokojnoga patriarha Angjeliča putovao je po fruškogorskim pravoslavnim monastirima, te je napisao o tom i knjigu pod naslovom „Sur la riva de la Danubio“, u kojoj vrlo simpatično opisuje svoje deživljaje u tim monastirima, nu po svemu se vidi, da je on vrlo veliki optimista, kad govori o pojavama, što po njegovu mnjenju govore za to, da se je nadati, da bi sada pokušaji o sjedinjenju istočne i zapadne cerkve bili okrunjeni uspjehom

Tako je on u Rimu vrlo optimistički prikazao i svoja opažanja i svoje prigovore sa uvaženim ličnostima u Rusiji.

Dalje piše omenjeni list, da je predsednik svete sinode Pobjedonoscev objavil uradno izjavo, v kateri popravlja optimističsko tolmačenje svojega razgovora z Vanutellijem v mogočem zjedinjenju iztočne z zapadno cerkvijo. Imenovani francoski list je po besedi prinesel to izjavo, iz katere se razvidi, da Vanutelli še večji optimist, kakor znani Tordini, kar se tiče poročila o pojavih glede zjedinjenja pravoslavnih Slovanov. Pobjedonoscev naglašá, da ga Vanutelli zaradi nezadostnega znanja francoščine ni dobro razumel. Pobjedonoscev je izrečno priznal, da bi se v verskem (dogmatskem) oziru lahko našel način zjedinjenja, ali kar se tiče papeževega primata, v tem pogledu ne bode nikdar prišlo do sporazumka. Z nekako emfazo končuje napominano izjavo: »Mais le primate du pape—jamais.«

Mi konstatujemo, a ob enem obžalujemo, da je tako in da tako ostane, dokler je ruski car absolutni vladar in je državno in cerkveno vladanje združeno v jedni osebi. Zato moramo vsa poročila o zblízanju obeh cerkev, ki sta po zgodovini in razvoju dva velika sveta, presojati z veliko rezervno.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. decembra.

(Kranjski deželni zbor) ima jutri prvo sejo. Pred otvoritvijo bode ob 10. uri v stolnici slovesna služba božja.

(Osebné vesti.) Minister za notranje stvari je ministerstvu pridelenega okr. komisarja Gustava Kulavica imenoval ministerijalnim podtajnikom. — Začasni vladni koncipist pri deželni vladi kranjski Karol Ekel je imenovan definitivnim.

(Slovensko gledališče.) Danes zvečer se bode prvokrat pela romantiško-komiška opera v štirih dejanjih „Marta ali semenj v Richmondu“. Spisal Friedrich, uglasbil Fr. pl. Flotow, preložil Funtek.

(Iz Glasbene Matice.) Odbor „Glasbene Matice“ je vže razposlal društvnikom letos izdane društvene muzikalije in sicer A. Foesterjev mešan zbor „Ljubica“ in P. Hug. Sattnerja 7 moških zborov. Hkrati pozivlja odbor tem potom vse p. n. društvenike, ki morda še niso sprejeli navedenih skladb, naj blagovolijo to naznaniti odboru ter naj ga obvestijo o eventualnem svojem novem bivališču, oziroma o pravem svojem naslovu.

(Wolfevega slovensko-nemškega slovarja) je izšel šestnajsti sešitek, ki prinaša besede od „prigambati“ do „razglásiti“.

(Občinske volitve v Ribnici.) Zadnje dni so se pri nas vršile občinske volitve. Naša č. duhovščina se je letos tudi volitev vdeležila. V tretjem razredu so zmagali trški okoličani. Tržani so prodrli samo z jednim kandidatom. V drugem razredu so voljeni 3 Ribničanje, v prvem razredu kandidati uradnikov in trgovcev. Od č. g. duhovnikov ni prišel nihče v odbor. Izvoljeni gospodje in njihovi volilci in so po zmagi izpili nekaj butelj boljšega vina, akoravno

bi bili bolj pametno naredili, da bi bili one novce prihranili za „Grüsskindel“.

(Iz Metlike), 23. t. m. smo imeli v tukajšnji čitalnici volitev predsednika in odbornikov. Za predsednika je bil izvoljen g. Anton Navratil; tajnik je g. Jože Križnar; blagajnik g. Ervin Burdyeh; odborniki so: gg. Franc Dovgan, Franc Guštin star., dr. Peter Košenina, Božič; namestnik: g. Ignacij Premer.

(Ogenj.) Iz Gorij na Sveti dan 1894. — Na Sveti dan zjutraj, ravno, ko se je v Spod. Gorjah začela pridiga, zavpije nekdo, da v Gorjah gori. Možaki hitro zapusté cerkev in lete gasit. Gorelo je pa le v Grapči pri Mlinarju, kjer je zgorela žaga in mala hišica na žagi, v kateri je prebival reven dninar in gostač. Bil je tudi pri sv. maši v Spod. Gorjah in ko prihiti domu, najde vse svoje imetje v pepelu. Pogorelo jim je vse in tudi obleka, kar jo niso imeli na sebi. Revez je res usmiljenja vreden in dobro delo bo storil, kdor mu bo v imenu novorojenega Zveličarja kaj podaril. Kako se je vnelo, se ne more dognati. Mogoče po neprevidnosti, ali po kaki nesreči. Ogenj so hitro pogasili, ker so strehe pod snegom in je na vse strani obilno vode. Gorjanska požarna bramba je bila ta dan prvokrat v ognju in se je dobro skazala. Ako bi kdo pogorelcem kaj podaril, naj pošlje naravnost podpisu nemu.

J. Ažman, župnik.

(Umrl) je v Gradcu umirovljeni poštni oficijal g. Jos. Pavlica v 91. letu, a v Celovcu ondodni umirovljeni c. kr. okrajni glavar g. Peter Kanič v 87. letu. Pokojnik, slovenske krvi, bil je poslednji Korošec v frankobrodskem parlamentu.

(Ogenj.) Dne 20. t. m. je pogorela poslopje Jožefa Kolenca na Brezovici pri Trebelnem. Škode je do 900 glđ. Nesrečo je baje povzročil štirileten otrok. — Dne 18. t. m. je pogorel hlev Marije Gorišič v Kriškivasi v črnomaljskem okraju. Škode je 150 glđ. Zapalila sta domača otroka.

(Iz Košane.) V nedeljo 16. t. m. ustanovili so košanski farani svojo kmetijsko podružnico, ki šteje 48 udov. V odbor so voljeni nastopni gg.: Načelnik košanski nadučitelj Josip Rustja; odborniki: Leopold Dekleva, Matija Ambrožič, Jakob Valenčič, J. Kaluža in preč. gospod Anton Jemec, ekspozit na Suhoriji.

(Delavska zavarovalnica za Trst, Primorsko, Kranjsko in Dalmacijo.) Načelnikom tega zavoda je bil 20. t. m. izvoljen Leopold Brunner, ravnatelj predilnice v Ajdovščini; njegov namestnik je inženir Karol Cozzi

Telegrami.

Deželni zbori.

Praga, 27. decembra. V deželnem zboru je naglašal vrhovni deželni maršal, da se vsi narodi pripravljajo, da ob petdesetletnici vladanja cesarjevega pokažejo svojo ljubezen in udanost vladarju. Češka pri tem ne bode zadnja. (Navdušeni, burni pritrdjevalni klici v obeh deželnih jezikih.) Vsak poslanec gotovo čuti potrebo, da se češki deželni zbor kaže soglasen z drugimi narodi v tej stvari. Deželni zbor naj naroči deželnemu odboru, da pripravi predlogo za napravo človekoljubnega zavoda. Govor vrhovnega deželnega maršala poskušali so poslanci stoje in burno odobravajoč ga večkrat prekinili. Deželni maršal je končal svoj govor s trikratnim hoch in slavoklicem, kar so vsi navzoči navdušeno ponovili.

Dunaj, 27. decembra. Otvorili so se z navadnimi ceremonijami in s slavaklici cesarju deželni zbori dolenje- in gorenje-avstrijski, češki, moravski, sleški in štajerski.

Kriza na Ogerskem.

Dunaj, 27. decembra. Cesar je včeraj za več dni odpotoval v Budimpešto.

Budimpešta, 27. decembra. Gospodska zbornica ima jutri sejo.

Budimpešta, 27. decembra. Cesar je zjutraj semkaj prišel. O pol desetih dopoldne je vsprejel Wekerla, v kratki avdijenci, potem pa kneza primasa Vaszaryja, kardinala Schlaucha, varuha krone Szlavyya.

Vojska mej Kitajci in Japonci.

Shanghai, 26. decembra. Japonci zahtevajo v mirovnih pogojih, da Kitajci ž njimi sklenejo zvezo proti Evropi; da odpro

Kitaj japonski trgovini in da puste Japoncem da preustrojijo njih vojno in mornarico.

Jokohama, 27. decembra. Vstajniki na Koreji so vzeli mesto Haj-Ču, pregnali guvernerja in postavili jednega svojih glavarjev za guvernerja. Zažgali so tri mesta na jugu dežele.

Yokohama, 25. decembra. Včeraj se je otvoril parlament. Prestolni govor naglašuje zmage japonskih vojakov, ki vzlje mrazu in drugim težavam neprestano prodirajo v sovražnikovo deželo. Odnosaji Japana z drugimi vlastmi so prijateljski. Pogodbe z nekaterimi državami so se že premenile po želji Japana, z drugimi se pa o tem vrše pogajanja, ki ugodno napredujejo. Japan ima trdno voljo dalje stopati po potu civilizacije. Prestolni govor izraža željo, da se parlament ozira na notranje in zunanje razmere dežele in napravi popolno sporazumljenje mej vlado in narodom.

Yokohama, 27. decembra. V bitvi v Haj-Čingu dne 19. t. m. sta bila ubita dva častnika in 52 mož. ranjenih pa 12 častnikov in 556 mož. Korejska vlada misli od Japana dobiti 5 milijonov telov na posodo.

Pariz, 26. decembra. Včeraj je predsednik Perrier vsprejel v avdijencijski ruskega generala Črtkova, ki mu je prišel naznaniti nastop novega carja. Avdijenca je bila jako slovesna. Črtov je v imenu carjevem se zahvalil za sočutje, ki jo je skazal narod francoski povodom carjeve smrti. Perrier je pa naglašal, da Francozi ravno tako pristrčno novemu carju vse dobro želé, kakor so odkritosrčno žalovali za njegovim očetom.

Peterburg, 27. decembra. Car je imenoval velikega kneza Sergeja predsednikom odbora za postavljenje spomenika carju Aleksandru III.

Peterburg, 27. decembra. S carjevim ukazom je bivši veleposlanik Šuvalov imenovan generalnim gubernatorjem in vojaškim poveljnikom v Varšavi.

Rim, 27. decembra. Časopisa „Correspondance de Rome“ izdatelja. Darcourta so danes iz Italije iztirali.

Berolin, 26. decembra. Včeraj po noči trčila sta na železnici Karlshofen-Badenfelde dva vlaka vkupe. 1 oseba je mrtva, 3 težko in 6 lahko ranjenih.

Amsterdam, 26. decembra. V Rotterdamu je vihar napravil milijon škode. Od 135 ladij v Schweningenu zasidranih, jih je 25 zgubljenih, 50 pa poškodovanih. Okrog Briella je mnogo živine potonilo. Otok Harken je popolnoma poplavljen. Ker je Issel pri Haasbrechtu pretrgal jez, je skočila lokomotiva tramvaja s strojevodjo in kurjačem v reko. Oba sta se s plavanjem rešila. Ljudij pa ni veliko utonilo.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	urakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. jut.	748.7	-10.4	brezv.	megla	
26 3. u. pop.	747.5	-5.0	sl. vzh.	jasno	0.00
9. u. zveč.	746.9	-8.6	"	"	

Srednja temperatura -8.0°, za 5.2° pod normalom.

V najem se daje lepo, prostorno, več sob obsegajoče stanovanje.

Za prodajalnice in rokodelstvo prikladno. V kraju z lepo okolico blizu Kranja. Z zdravim zrakom in izvrstno studenčino, blizu župnijske cerkve. Če bi najemnik želel, ob enem dobi nekaj rodovitnega polja z vsemi poljskimi shrambami. — Več se izve pri upravnistvu tega lista. 649 3—1

Dobra prodajalka

od 24 do 40 let stara se sprejme takoj v veliko trafiko in prodajalnice s specerijskim blagom pri **J. Modic-u v Novi Vasi pri Rakeku**. Pogoji se zvedo pri dotičnem. 650 2—1

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Sirup iz planinskih zelišč

tudi

prsni, pljučni in kašljev sok

imenovan, prirejen iz

planinskih zelišč in lahko razstopljivega vapnenega železa.

Steklenica z navodilom o porabi 56 kr., 13 steklenic 5 gld.

Dobiva se pri 565 9

Ubaldu pl. Trnkóczy-ju,

lekarnarju v Ljubljani.

Pošilja se z obratno pošto.

Lekarna Trnkóczy v Gradcu.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, VIII.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, III.

O b r t

(gostilniško in kavarniško)

na **Drenikovem vrhu**

na Rožniku pri Ljubljani

oddaja na račun, oziroma v najem takoj ali za spomlad. 645 3—3

Franc Drenik

Kongresni trg št. 14 II.

Primerno družinsko ali prijateljsko božično ali novoletno darilo je

mej dobrimi stvarmi najboljša:

kemično čisti higijenični

Kranjski liker
iz planinskih zelišč

J. K l a u e r - j a ,

trgovca „pri voglu“ v Ljubljani, Pred škofijo.

Isti, specialiteta prve vrste,

je nedosežen glede dobrote in vpliva blagodejno na prebavne organe ter oživljuje. Ne smelo bi ga pogrešati nobeno gospodinjstvo.

Dobiva se pri izdelovalcu **J. Klauerju**, trgovcu „pri voglu“, v vseh boljših specerijskih in trgovinah z jestvinami (delikatessami), kakor tudi v kavarnah. 616 25—13

Dunajska borza.

Dne 27. decembra.

Skupni državni dolg v notah	100	gld.	10	kr.
Skupni državni dolg v srebru	100	"	10	"
Avstrijska zlata renta 4%	124	"	20	"
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	99	"	30	"
Ogerska zlata renta 4%	123	"	95	"
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98	"	20	"
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1041	"	—	"
Kreditne delnice, 160 gld.	401	"	—	"
London vista	123	"	80	"
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	60	"	72 1/2	"
20 mark	12	"	13	"
20 frankov (napoleonidor)	9	"	84	"
Italijanski bankovci	46	"	25	"
C. kr. cekini	5	"	84	"

Dne 23. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	150	gld.	75	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	162	"	75	"
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	196	"	50	"
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98	"	20	"
Tisine srečke 4%, 100 gld.	143	"	—	"
Dunavske vravnave srečke 5%	132	"	60	"
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107	"	—	"
Posojilo goriškega mesta	111	"	25	"
4% kranjsko deželno posojilo	67	"	—	"
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98	"	70	"
Prioritetne obveznice državne železnice	223	"	—	"
" " južne železnice 3%	166	"	—	"
" " južne železnice 5%	130	"	50	"
" " dolenskih železnic 4%	98	"	50	"

Kreditne srečke, 100 gld.	201	gld.	25	kr.
4% srečke dunav. parob. družbe, 100 gld.	147	"	—	"
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18	"	—	"
Rudolfove srečke, 10 gld.	23	"	50	"
Salmove srečke, 40 gld.	70	"	70	"
St. Genois srečke, 40 gld.	72	"	50	"
Waldsteinove srečke, 20 gld.	50	"	75	"
Ljubljanske srečke	26	"	60	"
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	180	"	75	"
Akcije Ferdinandove železn., 1000 gl. st. v.	3481	"	—	"
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	530	"	—	"
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	106	"	—	"
Dunajskih lokal. železnic delniška družba	92	"	—	"
Montanska družba avstr. plan.	104	"	50	"
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	165	"	—	"
Papirnih rubljev 100	132	"	87 1/2	"

Kakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri krebanjih, pri izkrebamju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,

potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosege kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti. **naloženih glavnih.**